UUTISET

Jos rahoitus, päätöksenteko, johto ja hoito olisivat samoissa käsissä, leikkausjonot lyhenisivät ja rahaa säästyisi. **LÄÄKINTÖNEUVOS JUKKA MATTILA**

POLITIIKASTA LYHYESTI

Ay-liike kannattaa suurkuntia, Suomen Yrittäjät ei

Palkansaajakeskusjärjestöt SAK, Akava ja STTK kannattavat kuntakoon suurentamista. Suomen Yrittäjät sen sijaan katsoo, että koko ei lisää kunnan tehokkuutta.

Sekä ammattiyhdistysliike että yrittäjäkenttä tukevat ehdolla olevia jäseniään tavalla tai toisella. Palkansaajista joka viides on töissä kunnalla tai kuntayhtymällä. STTK:laisista kunta-alan palveluksessa on reilu kolmannes, akavalaisista kolmannes ja SAK:laisista vajaa viidennes.

Häkämies Rukan kaivoshankkeesta: Hyvin haastava

Elinkeinoministeri **Jyri Häkämies** (kok.) tapasi kultakaivosta suunnittelevan yhtiön ja matkailun edustajia Kuusamossa lauantaina. Osapuolten välit ovat varauksselliset. Häkämies kuvaili Ylen uutisille hanketta tähänastisista kaivoshankkeista todennäköisesti haastavimmaksi.

Kaivoshankkeen vaikutukset ympäristöön, vesistöön ja matkailuun, johon täällä Kuusamossa on paljon panostettu. Vaatii kyllä perusteellista ja avointa valmistelua ja kaikkien osapuolten kuulemista, Häkämies sanoo.

Rukan matkailualueelta olisi suora näkyvyys australialaisen Dragon Mining suunnittelemalle kultakaivokselle.

Urpilainen: Eurokriisiä ei ratkaista kunnanvaltuustoissa

SDP:n puheenjohtajan **Jutta Urpilaisen** mielestä eurokriisin käsitteleminen kunnallisvaalikeskusteluissa ei ole rehellistä, sillä kuntapäättäjät eivät pysty asiaan vaikuttamaan.

STT:n haastatteleman Urpilaisen mukaan SDP:n tavoitteena on nousta kokoomuksen ohi takaisin kuntavaalien ykköspuolueeksi.

Ilta-Sanomien kysely: Tulossa kuntajytky

Perussuomalaiset on kolminkertaistamassa äänisaaliinsa kuntavaaleissa, ilmenee Ilta-Sanomien kyselystä. Perussuomalaisten kannatus on nyt 14,8 prosenttia, kun se oli elokuussa 12,6 prosenttia.

Kyselyn kärjessä on kokoomus 21,7 prosentin kannatuksella. Toisena on SDP 20,1:llä ja kolmantena keskusta 16,5 prosentilla. Tutkimukseen tehtiin 1 200 puhelinhaastattelua 11.–18. syyskuuta.

Kuntayhtymät romuttavat kuntien talouden

Kuntayhtymät ja sairaanhoitopiirit laskuttavat kuntia tasaisesti. Jos terveydenhuollon rahoitus, päätöksenteko ja johto olisivat samoissa käsissä, rahaa säästyisi.

Monien kuntien talous on kuralla, ja yksi syy kustannusten heikkoon hallintaan ovat kuntien muodostamat kuntayhtymät ja sairaanhoitopiirit.

Niistä on tullut tavallaan laskutusautomaatteja, joiden menoille kunnat eivät voi mitään: ne vastaavat siitä, että kansalaiset saavat erikoissairaanhoitopalveluita, ja kunta maksaa, koska ei voi rajoittaa kuntalaistensa palveluja hallintopäätöksin.

Sairaanhoitopiirit laskuttavat kuntia tavallisesti toimenpiteiden, leikkausten ja hoitopäivien mukaan. Mitä enemmän palveluja käytetään, sitä enemmän kunta maksaa.

Jos sen sijaan sekä perus- että erikoissairaanhoidosta päätettäisiin samassa kunnassa tai kuntayhtymässä, kokonaiskustannukset olisivat hallinnassa ja rahaa säästyisi, sanoo lääkintöneuvos **Jukka Mattila**.

”Rahat käytettäisiin siellä, missä asiat on viisainta tehdä.”

Yksi kanava toisi säästöä

Myös rahoituksen monikanavaisuus kuluttaa turhaan yhteiskunnan rahaa, Mattila katsoo.

Kunnat vastaavat sairaanhoitopiirien toiminnasta, mutta Kela maksaa sairaalan leikkausjonossa olevalle sairauspäivärahaa.

Kunta maksaa myös sairaalassa annostellut ruiskemuotoiset lääkkeet, mutta kun potilas kotiutuu, hän saa mukaansa reseptin kymmenen kertaa kalliimpiin pillereihin. Korvauksen maksaa Kela.

”Jos rahoitus, päätöksenteko, johto ja hoito olisivat samoissa käsissä, leikkausjonot lyhenisivät ja rahaa säästyisi”, Mattila väittää.

”Kuntayhtymät ovat rahoituksen osalta tavallaan turvassa. Kuntien tehtäväksi jää maksaa laskut ja jos kulut karkaavat, niiden pitää karsia omia palveluitaan, kuten kouluja tai neuvoloita.”

Mattila työskentelee sosiaali- ja terveysministeriössä hallituksen asettaman palvelurakenteiden uudistamista miettivän työryhmän sihteeristössä. Työryhmän pitäisi linjata vuoden loppuun mennessä, kuinka sosiaali- ja terveyspalvelut tässä maassa järjestetään.

”Pelottavinta on, jos ei siitä löydy yhtenäistä näkemystä.”

Esimerkiksi Kelan rooli kaipaisi perusteellista perkaamista, mutta MT:n tietojen mukaan kysymys on niin herkkä, ettei siihen puututa.

”Fiksuinta olisi katsoa koko kokonaisuutta”, Mattila sanoo.

Vahvat vartioivat etujaan

Nykytilanne on johtanut siihen, että kunnilla on Mattilan mukaan ”järkyttävän” erilaiset resurssit hoitaa asukkaitaan.

Maaliskuussa 24 prosenttia väestöstä asui alueella, jossa kiireetöntä pääsyä lääkärin vastaanotolle joutui odottamaan yli neljä viikkoa. Alle kahdessa viikossa lääkärin luo pääsi 28 prosenttia väestöstä.

”Järjestelmän ongelmia yritetään kyllä ratkaista, mutta ratkaisuja vartioi aina jokin voimakas edunsaaja”, Mattila sanoo.

Muutosta pelkäävät Kelan ohella myös sairaanhoitopiirit ja pienet kunnat. Se näkyi viime kevään kuntakuulemisissa, joita Mattila kiersi ahkerasti.

”Niistä on otettu opiksi. Lähipalveluista pitää ehdottomasti säätää laissa. Niitä ei ehkä aina järjestetä samaan tapaan kuin ennen, mutta ne on järjestettävä.”

Saavutettavuus ei tarkoita vain seiniä, hän huomauttaa.

”Jos terveyskeskus on lähellä, mutta sinne on neljän viikon jono, saavutettavuus on huonompi kuin jos palvelu tulee kerran viikossa lähelle. Liikkuvat palvelut voivat olla myös nykyistä laajemmat.”

Nykymalli lisää eroja

Mattilalla on kokemusta terveyskeskuslääkärin työstä Hangosta Sodankylään. Matkalla on näkynyt myös suomalaisen terveydenhuollon nurja puoli.

”Terveydenhuollossa on osia, jotka toimivat ja osia, jotka eivät toimi. Esimerkiksi erikoissairaanhoito toimii paremmin kuin perusterveydenhoito, sillä se kohtelee kansalaisia melko oikeudenmukaisesti.”

Erikoissairaanhoidossa ei juurikaan näy väestöryhmien tai alueiden välisiä eroja, koska kaikki potilaat hoidetaan heidän tarpeidensa mukaan.

Perusterveydenhuolto sen sijaan kuuluu perustuslain mukaan kaikille, mutta toteutuu epätasaisesti. Vaurain kansanosa käyttää työterveyspalveluja tai yksityisiä vakuutuksia, joiden kautta palvelujen maksajana on osittain Kela.

”Tämä johtaa siihen, että kunnallisia perusterveyspalveluja käyttävät pääasiassa työelämän ulkopuolella olevat ihmiset. He jonottavat eivätkä pääse palveluihin, vaikka hyötyisivät niistä kaikkein eniten”, Mattila sanoo.

Tilanne huononi hänen mukaansa vuonna 1993, jolloin valtion ohjausta vähennettiin, rahoitusvastuu siirrettiin kunnille ja valtionosuudet alettiin maksaa laskennallisin perustein.

Toisaalta kunnallinen työterveyshuolto on pärjännyt asiakashankinnassa viime vuosina yksityistä paremmin.

Pieniä uhkaa tekijäpula

Pienten kuntien ongelmat tulevaisuudessa eivät Mattilan mukaan välttämättä johdu siitä, että niiden hoidettavaksi tulisi paljon lisää vanhuksia. Ikääntyneitä on jo nyt.

”Isoin juttu on henkilökunnan saatavuus, kun seuraavien kymmenen vuoden aikana eläköityy kolmasosa työntekijöistä. Pienille kunnille tulee hurjia vaikeuksia, jos ne joutuvat kilpailemaan toistensa kanssa erilaisilla eduilla henkilökunnan houkuttelemiseksi paikkakunnalle.”

”Kun sosiaali- ja terveysmenot haukkaavat kuntien menoista jo nyt 60 prosenttia, paljonko niille jää pelivaraa kasvatukseen, teihin ja putkiin?”

Mattilan mielestä pelottavin on tilanne, jossa ei ole kilpailua tai kilpailuttamisosaamista eli kunta joutuu ottamaan ainoan tarjotun työntekijän tai vuokrafirman.

”Tilaaja ei saa olla koskaan heikompi kuin tuottaja.”

Olisi parempi, jos esimerkiksi sote-alue vastaisi useampien kuntien kokonaisuudesta: hankkisi henkilökunnan ja kohdentaisi sen oikeaan paikkaan.

EIJA MANSIKKAMÄKI

KIMMO HAIMI

Neljännes väestöstä asuu alueella, jossa kiireetöntä pääsyä lääkäriin joutuu odottamaan yli kuukauden.

Jukka Mattila näkee liikkuvat palvelut yhtenä keinona parantaa perusterveydenhuollon saatavuutta.

TASOT

Kunta, sote-alue ja erva

Lain mukaan kunnilla on palveluiden järjestämisvastuu. Kunta voi kuitenkin tuottaa palvelut itse, yhdessä muiden kuntien kanssa, ostaa yksityisiltä tai tarjota palveluseteleitä omatoimiseen palveluiden etsintään.

Jokaisen kunnan pitää myös kuulua johonkin sairaanhoitopiirin kuntayhtymään, jonka se saa valita itse.

Hallitusohjelman mukaan tavoitteena on, että sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä ja rahoituksesta vastaavat samat tahot.

Näitä olisivat vahvat kunnat tai poikkeuksena useampien kuntien muodostamat väestöpohjaltaan riittävän suuret sosiaali- ja terveydenhuoltoalueet (sote).

Hallinnollisesti sote voi olla esimerkiksi kuntayhtymä. Sairaanhoitopiirejä ei enää olisi.

Kuntien ja sote-alueiden yhteisiä tehtäviä hoitaisi viisi erityisvastuualuetta (erva), joiden vastuulla olisi kattava ympärivuorokautinen päivystys sekä vaativampi erikoissairaanhoito.

Kunnallista ja sairausvakuutuksen rahoitusta soviteltaisiin niin, että kokonaiskustannukset olisivat palvelun järjestäjän hallinnassa.

PÄIVÄN KYSYMYS

Voittoisan pelättimen on tehnyt lohjalainen Seija Kääriäinen.

Ken on heistä kaikkein kauhein?

Variksenpelättimet ottivat lauantaina toisistaan mittaa pelättimien SM-kisoissa. Kauneus-, tai kauheuskilpailut järjestettiin Lohjan Omenakarnevaaleilla.

Kuka voitti kisan, Omenakarnevaalit ry:n puheenjohtaja Päivi Kallo?

Voiton vei auringossa sädehtivä Prinsessa Costa Ricasta. Voittajan valinnut kondiittori **Timo Stolpe** ihastui pelättimen kierrätysteemaan: prinsessan puku on valmistettu käännetyistä kahvipusseista.

Kuinka monta osallistujaa kisassa oli?

Kilpailuun tuotiin kymmenkunta värikästä ja kekseliästä pelätintä, joiden rakentamisessa oli nähty vaivaa. Joukossa oli muun muassa vihaista punaista lintua mukaileva, paperimassasta tehty peljätys ja sateenvarjon rangasta tuunattu kimallus.

KATJA KOLJONEN

Kilpailupelättimet ovat esillä Lohjan pääkirjastossa 26.9.–5.10.

Siilistä tulee pörssiyhtiö

Tietotekniikkayritys Siili on päättänyt listautua Helsingin Pörssiin (Nasdax OMX). Kyseessä on harvinainen tapahtuma, sillä Helsingin Pörssi on kaivannut kuumeisesti uusia yrityksiä.

Edellinen pörssiin listautunut yritys oli hopeakaivosyhtiö Sotkamo Silver heinäkuussa.

Ruotsissa into pörssiin on ollut huomattavasti Suomea suurempi. Tapiola Pankki laski, että Ruotsissa listautui vuosien 2000 ja 2011 välillä 202 yritystä. Samaan aikaa Suomessa listautui 51.

Helsingin Pörssi neuvottelee usean yhtiön kanssa listautumisesta. Seuraava listautuja on Ahlstromin osien ja Munksjön liiketoimintojen yhdistämisestä muodostuva uusi Munksjö.

MT

Kts. lisää: www.k-market.com

TASARAHAPÄIVÄT K-MARKETISSA

TARJOUKSET VOIMASSA MAANANTAISTA–KESKIVIIKKOON 24.–26.9.2012.

1 € kg
PIRKKA
BANAANI
Kolumbia

K PLUSSA
-46 %
Etu K-Plussa-kortilla
ERÄ!
Snellman
SIKA-NAUTA-JAUHELIHA
400 g,
raj. 1 erä/talous

3 € 2 rs
3,75/kg
Ilman K-Plussa-korttia yksittäin 2,79 rs (6,98/kg)

1 € 2 pkt
2,22/kg
K PLUSSA
-65 %
Etu K-Plussa-kortilla
ERÄ!
Atria
LAUANTAIMAKKARAT
225 g, raj. 2 erää/talous
Ilman K-Plussa-korttia yksittäin 1,45 pkt (6,44/kg)

TARJOUSTAKUU
K-PLUSSA-TARJOUKSISSA AINA VÄHINTÄÄN -10%
PLUSSA
LISÄKSI K-PLUSSA-PISTEILLÄ ETUSI JOPA -5%
Ei jälleenmyyjille
K MARKET
KAUPPIAS HOITAA HOMMAN